

Regionsudvalgets udtalelse om »Kommissionens meddelelse og forslag til Rådets afgørelse om Kommissionens aktiviteter i forbindelse med analyse, forskning, samarbejde og aktioner på beskæftigelsesområdet (ESSEN)«

(96/C 126/04)

Regionsudvalget besluttede den på plenarforsamlingen den 18. juli 1995 i henhold til EF-traktatens artikel 198 C at udarbejde udtalelse om de ovennævnte emner.

Regionsudvalgets Underudvalg 8 »Økonomisk og Social Samhørighed, Sociale og Arbejdsmarkedspolitiske Spørgsmål og Sundhedsvæsen« fik overdraget forberedelsen af Regionsudvalgets behandling af sagen og udpegede Evalisa Birath Lindvall til ordfører.

Regionsudvalget vedtog på sin 10. plenarforsamling den 15.-16. november 1995 (mødet den 16. november 1995) følgende udtalelse.

1. Indledning

Kommissionens forslag til aktiviteter inden for analyse, forskning, samarbejde og aktioner på beskæftigelsesområdet er et led i fuldførelsen af Det Europæiske Råds beslutning i Essen. Kommissionen samt Rådet af finansministre og Rådet af arbejds- og socialministre blev på mødet i Essen opfordret til nøje at følge udviklingen i beskæftigelsen, overvåge medlemslandenes politik på området og afgive en årsrapport til Det Europæiske Råd om nye fremskridt på arbejdsmarkedet.

På baggrund af resultaterne af de seneste års arbejde for at fremme beskæftigelsen mener Kommissionen, at det er nødvendigt at kombinere denne overvågningsproces med en revidering og intensivering af Kommissionens aktiviteter i forbindelse med analyse, forskning, samarbejde og aktioner på beskæftigelsesområdet.

Den foreliggende meddelelse fra Kommissionen skal ses som et led i fuldførelsen af de to hvidbøger om vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse (KOM(93) 700), respektive europæisk arbejdsmarked- og socialpolitik (KOM(94) 333), som Regionsudvalget tidligere har afgivet udtalelse om. Regionsudvalget tidligere har afgivet udtalelse om et mellemlangt socialt handlingsprogram (KOM(95) 134) er en opfølgning og udvidelse af udvalgets udtalelse om sidstnævnte hvidbog.

EU's bestræbelser for at udarbejde en politik for vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse omfatter på mange måder det lokale og regionale niveau i dets rolle som drivkraft og ansvarshavende. Der er bl.a. grundlag for i en forvandlet servicesektor både at skabe arbejdspladser og samtidig en infrastruktur, der er bedre tilpasset de aktuelle behov. Det gælder ikke mindst et stigende antal udearbejdende kvinder med deraf følgende krav til institutionspladser, miljøbeskyttelse i bred forstand, m.m.

De argumenter, som er blevet fremført omkring sammenhængen mellem økonomisk vækst og udviklingen på arbejdsmarkedet følges bl.a. op i Kommissionens og Ministerrådets arbejde op til rådsmødet i Madrid i december 1995. Det foreliggende dokument fokuserer i højere grad på en fortsat udvikling af dele af den arbejdsskabende proces — en systematisk erfaringsudveksling og et forskningssamarbejdsprogram.

Som led i udarbejdelsen af denne udtalelse har ordføreren indhentet oplysninger fra de nationale delegationer i Regionsudvalget.

2. Handlingsprogrammet ESSEN (artikel 1)

Regionsudvalget

støtter Kommissionens forslag til udarbejdelse og gennemførelse af et særskilt handlingsprogram (ESSEN) på beskæftigelsesområdet. Forslaget skal ses som en naturlig følge af, at spørgsmålene om arbejdsløshed og beskæftigelse nu er de opgaver, som er højst prioriteret i Den Europæiske Union og dens medlemsstater. Det er derfor vigtigt at forbedre EU-institutionernes mulighed for at følge, hvordan medlemsstaterne gennemfører konklusionerne fra ESSEN-mødet. Regionsudvalget finder det vigtigt, at Kommissionen og Rådet, men også Regionsudvalget og andre fællesskabsinstitutioner har mulighed for at få korrekte og aktuelle oplysninger om udviklingen på arbejdsmarkedet i forskellige dele af Unionen.

deler Kommissionens opfattelse, at det er nødvendigt at supplere de foreslåede multilaterale overvågningssystemer med en omlægning og styrkelse af aktiviteterne sammen med en analyse af arbejdsmarkedet og beskæftigelsespolitikken.

understreger Kommissionens opfattelse, at en sådan strategi kan få en positiv indvirkning ved at udpege og stimulere fordelagtige metoder og foranstaltninger samt

fremme innovation og erfaringsudveksling, men vil specielt fremhæve vigtigheden af at mobilisere aktørerne på lokalt og regionalt niveau i dette arbejde. Disse aktører har mange års erfaring med bekæmpelse af arbejdsløsheden og med at skabe bedre forudsætninger for beskæftigelsen, og disse erfaringer kan være til stor nytte for andre områder. Beskæftigelsen og arbejdsløsheden på lokalt og regionalt niveau påvirker i høj grad de økonomiske forudsætninger for, at lokale og regionale organer kan udføre deres sociale og arbejdsmarkedsmæssige opgaver tilfredsstillende. Dette forhold er et stærkt incitament for sådanne organer til at deltage aktivt i denne form for aktiviteter.

understreger, at de fleste af de fem prioriterede hovedområder, hvor det er nødvendigt at vedtage en række foranstaltninger til fremme af beskæftigelsen på baggrund af den økonomiske vækst, som det blev fastlagt på topmødet i Essen, er stærkt afhængig af det lokale og regionale niveaus engagement og muligheder for at deltage aktivt, hvis disse foranstaltninger skal gennemføres tilfredsstillende. Regionsudvalget finder det lokale og regionale niveaus aktive deltagelse særlig vigtig inden for følgende hovedområder:

- forbedring af beskæftigelsesmulighederne ved at fremme investeringer i faguddannelse;
- forbedring af vækstens beskæftigelsesfremmende indvirkning gennem en mere fleksibel arbejdsorganisation og ved specielt på lokalt og regionalt niveau at styrke beskæftigelsesfremmende initiativer, der tager hensyn til nye krav inden for f.eks. miljøområdet og socialforsorgen;
- forøgelse af arbejdsmarkedspolitikens effektivitet;
- foranstaltninger til støtte af de grupper, som er særlig hårdt ramt af arbejdsløsheden, især unge, langtidsarbejdsløse, ældre arbejdstagere og arbejdsløse kvinder.

understreger de resultater og konklusioner, der fremføres i Kommissionens meddelelse om lokale udviklings- og beskæftigelsesinitiativer (LDEI), og som peger på potentialet i at udvikle forudsætningerne for vækst i beskæftigelsen på lokalt og regionalt niveau. Kommissionen har der identificeret 17 områder, som forventes at kunne dække nye behov hos medborgerne. Erfaringerne viser, at det lokale og regionale niveau har de bedste forudsætninger for at tilgodese disse behov, da de kan tage større hensyn til de særpræg, som findes i de respektive kulturer og socioøkonomiske organisationsformer og dermed skabe beskæftigelse. Ved at opmuntre til lokale og regionale initiativer skulle der ifølge de overslag, som er fremført i LDEL, kunne oprettes hundrederusindvis af arbejdspladser i Unionen hvert år. Regionsudvalget mener, at formålet med en sådan

indsats i første række bør være at fremme en holdbar og finansielt bæredygtig beskæftigelse. Det er Regionsudvalgets opfattelse, at de fremtidige forudsætninger for ernæring ved landbrug bør ses som et miljømål, hvilket kan bidrage til at skabe beskæftigelse i områder, som er afhængige af landbruget.

påpeger, at den demografiske udvikling i Unionen og i medlemsstaterne vil få konsekvenser for udviklingen på arbejdsmarkedet gennem et faldende antal udearbejdede ældre og et stigende behov for ældreforsorg. Disse forandringer vil medføre en ny struktur i efterspørgslen efter varer og tjenester og desuden have finansielle konsekvenser, ikke mindst for organer på lokalt og regionalt niveau.

forudsætter derfor, at indsatsen på det lokale og regionale niveau får en vigtig rolle i det arbejde, som gennemføres inden for rammerne af handlingsprogrammet. For at slippe af med strukturarbejdsløsheden kræves ofte en langvarig tilpasning til det lokale og regionale arbejdsmarkeds forudsætninger.

konstaterer, at potentialet på dette niveau ikke indskrænker sig til muligheden for at skabe nye beskæftigelsesmuligheder på miljøområdet eller inden for socialforsorgen gennem lokale eller regionale initiativer. Lokale og regionale aktører kan også bidrage til en langsigtet udvikling af beskæftigelsen gennem en indsats for at styrke fornyelsesprocessen i erhvervslivet og tilpasningen til nye krav. Det kan f.eks. omfatte spredningen af nye teknikker, hjælp til etablering af virksomheder inden for fremtidige brancher, skabe adgang til nye kompetencer osv. Det lokale og regionale ansvar for uddannelse og infrastruktur spiller også en stor rolle. Disse forhold er både en forudsætning for den nationale vækst og for lokale og regionale muligheder for at tiltrække investeringer og nyetableringer med henblik på at fastholde beskæftigelsen i det private erhvervsliv.

konstaterer, at der i de seneste år er sket en decentralisering af arbejdsmarkedspolitikken i flere medlemsstater. Lokale og regionale organer deltager nu aktivt i såvel planlægning som prioritering og koordinering af arbejdsmarkedsinitiativer for arbejdsløse.

konstaterer, at når det gælder behovet for kompetenceudvikling for SMV, har de lokale og regionale organers støtte og koordinerende rolle stor betydning. Disse organer er desuden beskæftiget med rådgivning og støttevirksomhed for arbejdsløse, som med fordel kan suppleres med aktive arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger.

påpeger, at erfaringen viser, at organer på lokalt og regionalt niveau spiller en strategisk rolle i det partnerskab, som er nødvendigt for at opnå støttemidler fra Unionens fonde og programmer. De har en central placering, når det gælder koordinering af udviklingsindsatsen, både inden for planlægning, finansiering og

gennemførelse. Derved har de også gode forudsætninger for at samle og udbrede viden, som er vigtig for det private erhvervsliv, bl.a. om virksomhedernes muligheder for at udnytte Unionens fonde og programmer.

foreslår, at lokale og regionale organer, når handlingsprogrammet ESSEN gennemføres, får mulighed for at tage direkte kontakt til Kommissionen og dens organer for at gennemføre et konkret samarbejde af innovativ karakter. Disse erfaringer kan senere spredes gennem programmet og tjene som eksempel for lokale og regionale aktiviteter i andre medlemslande.

konstaterer, at den seneste lavkonjunktur har medført, at organer på lokalt og regionalt niveau tvinges til at gennemføre deres opgaver under større økonomisk pres end tidligere. Dette har ført til krav om nye forsøg og fornyelsesarbejde i den offentlige sektor i flere medlemsstater. Disse erfaringer kan være til gavn for hele samfundets udvikling. Der findes eksempler på vellykkede samarbejdsprojekter mellem lokale og regionale organer, hvor man gennem aftale om uddannelse og kompetenceudvikling kombineret med strukturelle ændringer har kunnet undgå at opsiges medarbejdere. Der findes oven i købet eksempler, hvor en kombination af kortsigtede arbejdsmarkedstiltag iværksat af lokale og regionale organer og et behov for kompetenceudvikling i SMV har ført til opretholdelse af arbejdspladser og mere konkurrencedygtige virksomheder.

konstaterer, at vellykkede eksempler på oprettelse af arbejdspladser på det lokale og regionale niveau ofte er et resultat af samarbejde mellem flere aktører på dette niveau, hvor man arbejder med fælles målsætninger eller med en koordineret plan for samfundets udviklingsindsats.

minder om vigtigheden af »egnen« som et sted, hvor der udfoldes kreativitet og som danner rammen for en udviklingsstrategi, der gennemføres af en række lokale aktører, der er i stand til at iværksætte denne, ikke blot i dens økonomiske og teknologiske, men også i dens sociale, kulturelle og miljømæssige dimension, samt at sikre social samhørighed.

3. Ressourcer til gennemførelse af aktionsplanen

Regionsudvalget

beklager, at den foreslåede finansielle ramme — i alt 57 mio. ECU for årene 1996-2000 ikke svarer til problemets omfang. Ved den videre behandling af Kommissionens forslag bør målet være at afsætte ressourcer, som også muliggør en konkret indsats med udgangspunkt i de resultater og erfaringer, som ESSEN-

programmet vil foranledige, og dermed bidrage til at modvirke de negative følger for beskæftigelsen, som måtte følge af en eventuel international lavkonjunktur.

4. Aktionsplanens mål (artikel 2)

Regionsudvalget

anerkender den foreslåede definition af aktionsplanens opgaver.

forudsætter, at analysen af arbejdsmarkeds- og beskæftigelsespolitikken sker i et samlet perspektiv og ikke standser ved en bedømmelse baseret på et makroøkonomisk og nationalt perspektiv, men også drager aktiv nytte af det lokale og regionale perspektiv. For bedst mulig at udnytte de erfaringer, der findes på lokalt og regionalt niveau i medlemsstaterne, er det vigtigt at tilknytte personer med en sådan viden og erfaring til det arbejde, som udføres inden for rammerne af handlingsprogrammet.

foreslår, at Kommissionen en gang om året indhenter forslag fra diverse organer, herunder på lokalt og regionalt niveau, vedrørende aktuelle forskningsområder inden for arbejdsmarkeds- og beskæftigelsesområdet, som Kommissionen burde finansiere i de kommende to år. En sådan ordning kan danne et vigtigt grundlag for, at forskningsindsatsen koncentrerer sig om de problemer, som er relevante, på baggrund af de erfaringer, som disse organer sidder inde med.

5. Aktionsplanens midler (artikel 3)

Regionsudvalget

noterer sig de forslag, der er indgivet om foranstaltninger og midler til opfyldelse af de mål, som er sat for aktionsplanen.

forudsætter, at de foreslåede systemer for dataindsamling, informationsudveksling og beskæftigelsesundersøgelser (artikel 3a) også tager udgangspunkt i lokale og regionale udviklinger og tendenser. I det omfang man stiller krav om en indsats fra de lokale og regionale organers side, skal denne indsats enten finansieres med EU-midler eller i henhold til overenskomster i de enkelte medlemsstater.

foreslår, at Kommissionens muligheder for gennem Unionens fonde og programmer at støtte projekter til fremme eller opretholdelse af beskæftigelsen (artikel 3b) ikke begrænses til metodemæssig og faglig støtte, men også omfatter støtte til selve finansieringen af innovative foranstaltninger i lokalt og regionalt regi. Finansieringen af sådanne innovative foranstaltninger bør deles mellem de ansvarlige organer på lokalt og regionalt niveau og EU. Uden finansiell støtte til foranstaltningerne selv

mindskes mulighederne for at afprøve nye ideer. En sådan mulighed bør også sætte Kommissionen i stand til i nye lande at finde samarbejdspartnere, der er parate til at afprøve ideer, som forhen kun har været realiseret i nogle få medlemslande.

foreslår endvidere, i konsekvens af det i foregående tekstafsnit anførte, at instrumenter, der anvendes inden for erfaringsudvekslingen, suppleres med en mulighed for Kommissionen til at yde finansiel støtte i nye lande til forsøg med aktiviteter, som har haft gode resultater i andre medlemsstater. Bidrag fra Unionens fonde og programmer til finansiering af pilotprojekter ville bidrage til, at erfaringsudvekslingen mellem landene ville få et mere konkret og frugtbart indhold og ikke være begrænset til udveksling af dokumenter om hinandens projekter. De praktiske resultater af ESSEN-programmet bør danne inspirationsgrundlag for aktiviteterne under strukturfondene, ikke mindst Socialfonden.

understreger behovet for, at metoderne til udbredelse (artikel 3c) af resultaterne særskilt tilpasses og udformes til det lokale og regionale niveau forudsætninger, så informationerne kan udnyttes på bedst mulig måde. Regionsudvalget mener, at der er behov for at forbedre de værktøjer, som anvendes til informationsudveksling mellem medlemsstaterne og Kommissionen. Hidtil er de forskellige initiativer foregået parallelt og uden tilstrækkelig koordinering. En øget udnyttelse af moderne informationsteknologi er et vigtigt instrument til at øge effektiviteten i informationsudbredelsen, men forudsætter, at samtlige organisationer på lokalt og regionalt niveau gives tilstrækkelige tekniske og økonomiske forudsætninger samt tilstrækkelig viden til at udnytte denne teknologi.

anbefaler, at man søger at opmuntre og støtte mulighederne for at oprette direkte kontakter mellem lokale og regionale organer i forskellige medlemsstater med henblik på en effektiv udbredelse af information og erfaringer.

fremhæver behovet for, at informationerne hurtigt gøres tilgængelige, så alle lokale og regionale organer kan udnytte gode erfaringer, så de kan løse deres egne problemer så hurtigt som muligt. Informationerne bør indeholde en klar beskrivelse af de tilpassede foranstaltninger og deres indvirkning i forskellige regioner. Regionsudvalget påpeger også vigtigheden af, at informationerne skal opfylde visse krav til aktualitet, tydelighed, tilgængelighed og sammenlignelighed over tiden og mellem stater og regioner.

anbefaler, at informationerne hurtigt overføres til hensigtsmæssige organer, der kan overvåge fremskridt og vurdere betydningen af foranstaltningernes resultater for aktørerne på lokalt og regionalt niveau.

konstaterer, at Kommissionen under Det Fjerde Handlingsprogram for ligeberettigelse mellem mænd og kvinder har foreslået i samarbejde med passende nationale organer at yde støtte til centre for ligeberettigelse i en eller flere regioner i hver medlemsstat.

foreslår, at regionale centre, som skal fungere som kontakt- og informationsknudepunkter, på tilsvarende måde skal kunne oprettes inden for rammerne af ESSEN-programmet. Programmer, foranstaltninger og aktioner, som har deres udgangspunkt i europæiske, nationale eller lokale og regionale institutioner skal udbredes og anvendes i arbejdet for at mindske arbejdsløsheden og øge beskæftigelsen gennem disse centre. Regionale informationscentre skal endvidere kunne samarbejde i netværk for at støtte foranstaltningernes udbredelse og afkast.

6. Koordinering med andre initiativer og programmer

Regionsudvalget

understreger behovet for, at Kommissionen foranlediger en koordinering af aktiviteterne under ESSEN-programmet samt mellem ESSEN-programmet og Unionens øvrige initiativer og de aktiviteter, som foregår i medlemsstaterne på disse områder.

forudsætter, at forbedret samarbejde og koordinering også omfatter muligheden for f.eks. at tilpasse anvendelsen af strukturfondenes programmer og samfundsinitiativer, så man hurtigt kan drage fordel af nye ideer og erfaringer, som er fremkommet under arbejdet med ESSEN-programmet. Hvis beslutningen suppleres med en udtrykkelig opfordring til at gennemføre sådanne omlægningsprojekter, kan dette bidrage til en kraftig forøgelse af handlingsprogrammets betydning og gennemslagskraft i konkrete projekter.

foreslår, at Kommissionen giver ESSEN-programmet en stor udbredelse, så lokale og regionale organer, som er beskæftiget med strukturfondsprogrammerne, kan inddrage aktiviteterne under ESSEN-programmet. Koordineringen mellem ESSEN-programmet og strukturfondene, herunder specielt de dele, som vedrører beskæftigelsen, repræsenterer et udviklingspotentiale, som bør udnyttes. Det gælder ikke mindst indsatsen på ligestillingsområdet, da kvinder ofte i stor udstrækning er beskæftiget i lokalt og regionalt organiserede virksomheder i servicesektoren. Også når det drejer sig om indsatsen over for udsatte grupper, er den lokale og regionale forankring af stor betydning, da disse organer ofte har ansvaret for sociale aktiviteter, som er møntet på disse grupper. Betydningen af koordineringen med lokale og regionale aktiviteter bør understreges i den beslutning, som Rådet træffer.

7. Andre landes deltagelse i programmet (artikel 5)

Regionsudvalget

ser positivt på forslaget om, at lande uden for Unionen bør have mulighed for at deltage i visse af programmets aktiviteter.

foreslår, at samarbejdet med disse lande bl.a. centrerer om forskning og undersøgelsesarbejde med henblik på at lette vanskelighederne for medborgere, som er immigreret i et EU-land og står uden for arbejdsmarkedet.

8. Gennemførelsen af ESSEN-programmet (artikel 6)

Regionsudvalget

noterer sig forslaget om, hvordan handlingsprogrammet skal udføres.

foreslår, i overensstemmelse med det ovenfor anførte (afsnit 2), at Kommissionen og dens organer får mulighed for også at etablere et direkte samarbejde med lokale og regionale organer inden for rammerne at disse organers beføjelser og under hensyntagen til subsidiaritetsprincippet.

9. Samarbejde omkring gennemførelsen (artikel 7)

Regionsudvalget

ser positivt på forslaget om at inddrage arbejdsmarkedets parter i aktionsprogrammets gennemførelse.

forudsætter, at det lokale og regionale niveau får direkte adgang til mulighederne for fortløbende at følge og påvirke programmets udformning. Hverken CEMR eller AER har i dag status som arbejdsmarkedspartner. Dette faktum bør understreges, da de lokale og regionale niveauer repræsenterer en betydelig del af beskæftigelsen i mange lande, og at disse organer også er vigtige aktører, når det gælder beskæftigelsesfremmende foranstaltninger.

Bruxelles, den 16. november 1995.

Jacques BLANC

Formand for

Regionsudvalget